

Zápis ze zasedání Vládního výboru pro osoby se zdravotním postižením (VVOZP)

pondělí 06.11.2019 od 13:30 h v zasedacím sálu vlády

Přítomné členky a členové VVOZP

Ivana Ambrosová (SPMP), Andrej Babiš (předseda vlády ČR), Petr Běhunek (NRZP ČR), Andrea Brzobohatá (No Foot No Stress), Jana Hanzlíková (MPSV), Kateřina Kalistová (MK), Václav Krása (NRZP ČR), Jiří Morávek (NRZP ČR), Marta Pečeňová (Za sklem), Marcela Pavlová (MMR), Svatopluk Pohořelý (MŠMT), Václav Polášek (SONS), Pavel Ptáčník (ÚV ČR), Jan Uherka (NRZP ČR), Helena Válková (ÚV), Jiří Vencel (NRZP ČR), Alexandr Zvonek (MU)

Nepřítomné členky a členové VVOZP

Tomáš Čoček (MD), Martina Děvěřová (MPO), Jiří Kaucký (MV), Jana Maláčová (MPSV), Robert Plaga (MŠMT), Karel Rychtář (AZZP ČR), Karel Tyll (MF), Adam Vojtěch (MZ)

Pověření zástupci omluvených členů a členek VVOZP

Simona Bílá Srníková (MV), Marie Bílková (MF), Lucie Gratiarová (MPO), Roman Prymula (MZ), Luděk Sosna (MD)

Zástupci omluvených členů a členek VVOZP

Kateřina Augustová (AZZP), Jaroslav Faltýn (MŠMT)

Sekretariát VVOZP

Markéta Skalská, Petra Valešková, Olga Vlastová

Hosté

Jana Adamcová (ÚV), Věra Adámková (PSP ČR), Jiří Beneš (ČLS JEP), Zbyněk Cincibus (přepisovatel), Irena Drugdová (MZ), Dana Hacaperková (MPSV), Helena Chodounská (ČSÚ), Martin Jaroš (MV), Olga Jeřábková (ÚV), Blanka Kavková (MZ), Ilona Kolomazníková (SONS), Jakub Král (MZ), Jan Lembas (ÚV), Milena Němcová (Naděje pro autismus), David Sláma (MV), Leona Svobodová (MPSV), Anna Šabatová (VOP), Pavlína Žilová (MZ)

Informace k usnášeníschopnosti

K dnešnímu dni má VVOZP 26 členů. VVOZP je usnášeníschopný při účasti nadpolovičního počtu členek a členů či v případě členek a členů zastupujících ústřední orgány státní správy jejich pověřených zástupců a zástupkyň (dále jen „členové a členky“), tj. 14. Při zahájení zasedání bylo přítomno 20 členů a členek. VVOZP byl tedy usnášeníschopný. Počet přítomných členů a členek VVOZP byl během jednání proměnlivý, počet hlasujících členů a členek se vždy uveden u usnesení.

Jednání zahájil místopředseda VVOZP Václav Krása. Před projednáváním bodu č. 7 převzal řízení

předseda VVOZP Andrej Babiš. Na projednávání bodu č. 8 a 9 převzala řízení výkonná místopředsedkyně VVOZP Helena Válková. V rámci projednávání bodu č. 10 převzal řízení opět Václav Krása.

Václav Krása úvodem přivítal účastníky a účastnice jednání a omluvil nepřítomné členy a členky VVOZP.

S návrhem na změnu programu vystoupil Pavel Ptáčník. Navrhnul s ohledem na nepřítomnost některých členů a členek VVOZP změnit pořadí některých bodů, a to: *Výsledky dotačního řízení programu Podpora veřejně prospěšných aktivit spolků zdravotně postižených pro rok 2019* jako bod 3, *Informace o provedené analýze financování sociálních služeb a přípravě novely zákona o sociálních službách* jako bod 4, *Informace o realizaci monitorování Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením veřejnou ochránkyní práv* jako bod 5, *Metodika Easy-to-read* jako bod 6, *Úhrada zdravotnických prostředků* jako bod 7, ostatní body projednat v pořadí dle původního programu.

Václav Krása dal hlasovat o upraveném programu jednání, který VVOZP jednomyslně přijal 20 hlasy přítomných členů a členek.

Schválený program:

1. *Kontrola plnění úkolů,*
2. *Informace o plnění Podnětu k řešení situace života osob s poruchou autistického spektra a jejich rodin,*
3. *Výsledky dotačního řízení programu Podpora veřejně prospěšných aktivit spolků zdravotně postižených pro rok 2019,*
4. *Informace o provedené analýze financování sociálních služeb a přípravě novely zákona o sociálních službách,*
5. *Informace o realizaci monitorování Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením veřejnou ochránkyní práv,*
6. *Metodika Easy-to-read,*
7. *Úhrada zdravotnických prostředků,*
8. *Zvýšení příspěvku na péči,*
9. *Program grantové podpory Ministerstva zdravotnictví,*
10. *Výběrové šetření o počtu a struktuře osob se zdravotním postižením v roce 2018,*
11. *Různé.*

1. Kontrola plnění úkolů

Na minulém jednání VVOZP bylo přijato usnesení, kterým VVOZP požádal MMR, aby byl i v následujících letech zachován dotační program „Podpora a ochrana veřejného zájmu na úseku bezbariérového užívání staveb“, a to minimálně v objemu finančních prostředků vynaložených na tento program v roce 2019.

Marcela Pavlová informovala, že tento dotační program bude vyhlášen v průběhu měsíce listopadu s alokací 9 mil. Kč.

K této části bodu nebyla vedena rozprava.

Dále VVOZP přijal usnesení, kterým doporučil MPSV a vládě projednat a podpořit novelu zákona o zaměstnanosti, která obsahuje přiměřenou valorizaci příspěvku pro zaměstnavatele zaměstnávající více jak 50 % osob se zdravotním postižením dle § 78a, v závislosti na zvýšení minimální mzdy.

Jana Hanzlíková uvedla, že zvýšení a valorizace příspěvku je obsahem poslanecké novely zákona o zaměstnanosti, sněmovní tisk č. 463. Novela obsahuje jak jednorázové zvýšení příspěvku ze současné částky 12.000 Kč na 12.800 Kč, tak řeší i valorizační mechanismus. Tento pozměňovací návrh zákona by doporučen k přijetí Výborem pro sociální politiku Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR. MPSV s návrhem také souhlasí.

Rozprava:

Václav Krása: Tato novela zákona by měla být zařazena na program jednání Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR ve fázi 3. čtení 6. listopadu 2019. Nepodařilo se včas zareagovat na vzrůst minimální mzdy, příspěvek zůstal ve stejné výši jako v předchozím roce. Zaměstnavatelé mají tedy problém s financováním mezd. Valorizační mechanismus v této věci je velkým přínosem. Novela bude platit již za čtvrté čtvrtletí roku 2019.

Bod byl určen pro informaci.

2. Informace o plnění Podnětu k řešení situace života osob s poruchou autistického spektra a jejich rodin

Tento bod představila Marta Pečeňová.

Usnesení vlády ze dne 4. února 2019 č. 101 o zprávě o postupu prací na řešení problémů popsanych v Podnětu k řešení situace života osob s poruchou autistického spektra (dále jen „PAS“) a jejich rodin (dále jen „Podnět“) ukládá MZ, MŠMT a MPSV splnit částečně splněné úkoly do 30. června 2019 a nesplněné úkoly do 31. prosince 2019.

Podnět se skládá z 10 oblastí: informovanost veřejnosti, včasný záchyt, diagnostika, terapie, posudková praxe, vzdělávání, sociální služby, zaměstnávání, krizová situace v rodinách osob s PAS a statistiky. Podnět obsahuje celkem 36 úkolů. V přepočtu na resorty to činí 44 úkolů (MPSV 16 úkolů, MŠMT 9, MV 2 úkoly a MZ 17). K datu 30. září 2019 je splněno 16 úkolů (MPSV 6, MŠMT 2, MV 2, MZ 6). Částečně plněno či průběžně plněno je 15 úkolů (MPSV 6, MŠMT 4, MZ 5). Nesplněných úkolů zůstalo 13 (MPSV 4, MŠMT 3, MZ 6).

Rozprava:

Jiří Vencel: Zhruba před rokem byla na jednání VVOZP řešena situace v Plzeňském kraji, kde nejsou k dispozici stacionáře pro děti s PAS. Kraj je z ekonomických důvodů nechce zřídit. Nemělo by v takovém případě MPSV tuto situaci řešit, tj. zřídit příspěvkovou organizaci poskytující služby tohoto typu? Jaká je vynutitelnost toho, aby se kraje těmto problémům věnovaly, jejich řešení zahrnuly do krajských plánů? Jaké jsou možnosti MPSV v této věci?

Jana Hanzlíková: Důvodem nesplněných úkolů v gesci MPSV je většinou termín daný plánem legislativních prací, řada úkolů se týká novely zákona o sociálních službách, která bude předložena vládě v prosinci tohoto roku. Novela bude řešit i problémy, jako byla zmiňovaná situace

v Plzeňském kraji. MPSV bude mít v rámci plánování sociálních služeb více prostoru než nyní. Za dostupnou síť sociálních služeb nyní plně zodpovídá kraj. Zákon nebrání zřízení příspěvkové organizace MPSV, ale je to nesystémové řešení. S ohledem na změny, které přinese novela zákona o sociálních službách, MPSV nechce přikročit ke zřizování nových příspěvkových organizací. Služby pro lidi s PAS mají v rámci dotačního řízení prioritu.

Marta Pečeňová: Jediný způsob, jak vymoci na krajích, aby služby byly dostupné, je podat žalobu. Čtyři roky MPSV mluví o novele zákona o sociálních službách. Má MPSV krizový plán, pokud novela schválena nebude?

Jana Hanzlíková: V rámci diskusí se řeší i tento problém, současné rozhodnutí paní ministryně je, že tato novela bude předložena dle plánu legislativních prací jako jeden celek.

Jaroslav Faltýn: K úkolu *Stanovit jednotné a závazné postupy kariérového poradenství pro všechna školská poradenská zařízení s přihlédnutím ke specifickým žáků s PAS za použití soudobých diagnostických nástrojů*: Národní ústav pro vzdělávání (dále jen „NÚV“) zpracovává metodiku kariérového poradenství pro různé cílové skupiny, úkol bude splněn do konce roku 2019. K úkolu *Stabilizovat pozici školních poradenských pracovníků (speciální pedagog, psycholog, sociální pracovník) ve školách, které vzdělávají žáky se specifickými vzdělávacími potřebami*: obsazenost těchto pozic ve školách není ideální, tyto pozice jsou hrazeny kromě státního rozpočtu i z prostředků ESIF, kde se předpokládá návaznost v dalším programovém období. Nyní probíhají jednání s Evropskou komisí o zaměření dalšího operačního programu, aby tyto pozice byly financovány z prostředků ESIF. Štědřejší financování pomáhá vytvářet poptávku. Na základě vyhodnocení působení těchto pozic bude případně upravena příslušná legislativa. K úkolu, který se týká přípravy standardů školských poradenských zařízení: všechny nástroje k plnění tohoto úkolu jsou předmětem projektu NÚV, standardy jsou nyní připomínkovány ze strany MŠMT. Cílem těchto standardů má být srovnání mezikrajových rozdílů. Dokončeny by měly být do konce tohoto roku.

Marta Pečeňová: NÚV zaniká, v rámci nové organizace došlo ke snížení počtu úvazků na tuto odbornou agendu, kdo tedy bude projekty realizovat? Nikdo neví, zda bude další financování školních psychologů a speciálních pedagogů, proto nejsou tyto pozice obsazeny. Byla zrušena pedagogicko-psychologická poradna působící pod NÚV, která měla na starosti revize. Dodnes nebyla zodpovězena otázka, kam je možné se obracet pro kvalitní poradenské služby.

Jaroslav Faltýn: Návaznost tohoto poradenského zařízení zajistí MŠMT, a to využitím služeb jiného poradenského zařízení. V rámci slučování NÚV a Národního institutu dalšího vzdělávání (dále jen „NIDV“) bude na probíhající práce navázáno. Ke sloučení dochází proto, že řada agend v působnosti NÚV není plněna v termínu a uspokojivě. V novém nastavení bude fungovat lepší spolupráce s MŠMT. Počet úvazků metodického oddělení je 7. Metodické vedení bude dále probíhat ve spolupráci s MŠMT. Revizní pracoviště zůstává zachováno. Zmiňovaná rizika sloučení těchto organizací je možné probrat a vysvětlit na separátní schůzce.

Václav Krása: Má dojít k redukci 65 pracovníků. V takovém případě, by úkoly nebylo možné splnit.

Jaroslav Faltýn: To je otázka na ředitele NÚV a NIDV. Bude zpracována analýza toho, co v rámci těchto organizací nefungovalo. U řady úkolů je opakovaně posouván termín jejich plnění. MŠMT plánuje zvýšit přímé řízení a zlepšit koordinaci. U všech agend je vytvořen potřebný počet úvazků.

Marta Pečeňová: NÚV je dlouhodobě personálně podhodnocen, proto plnění úkolů prodlévalo. Nově je navrhováno na stejnou agendu ještě méně úvazků. Poradenské služby pro žáky s PAS nejsou dostupné, rodiny z celých Čech a z části Moravy proto využívaly poradnu NÚV, která byla schopna nastavit podporu pro žáky s PAS. Na toto téma byla vypracována i analýza, která konstatovala nedostatek poradenských služeb pro lidi s PAS. Kraje nabízely, že pedagogicko-psychologické poradny a speciálně pedagogická centra převedou pod MŠMT, aby měly zajištěné jednotné metodické řízení.

Roman Prymula: Úkol týkající se přehodnocení úhradové vyhlášky s ohledem na náročnost

stanovení diagnózy F84 je dle MZ plněn průběžně, nebyly sice zavedeny specifické kódy, ale úhrady byly významně navýšeny. Úkol týkající se zohlednění úhrady základního standardu dostupnosti kognitivně behaviorální terapie a ABA terapie splněn nebyl, ale je připraven pilotní projekt, který by měl vést k tomu, aby zdravotní pojišťovny mohly hradit tyto terapie. Úkol *Podporovat rozvoj kognitivně behaviorální terapie* není finalizován. ABA terapie je kodifikována, postupně by se měl zvyšovat počet odborníků na tuto terapii. Někteří senátoři a senátorky předložili novelu zákona o nelékařských zdravotnických povoláních, která obsahuje návrh na vytvoření univerzální pozice terapeuta neurovývojových poruch, s čímž MZ nesouhlasí. K úkolu *Vytvořit podmínky pro zahajování intervenčních terapeutických opatření po potvrzení podezření na PAS*: přetrvává rozpor mezi odbornými společnostmi, kdy je třeba diagnostický proces zahájit, jak by to mělo být popsáno apod. K úkolu *Posílit dostupnost psychoterapie pro osoby s PAS a jejich rodiny*: jedná se o úkol obtížně řešitelný, terapeutů ABA je dosud velmi málo, profese pedopsychiatrů a klinických pedopsychologů jsou personálně podhodnoceny. MZ hledá možnosti, jak tyto pozice finančně podpořit.

Marta Pečeňová: MZ znatelně zrychlilo plnění úkolů. Ohledně podpory kognitivně behaviorální terapie se však příliš nepostoupilo.

Jana Hanzlíková: K úkolu *Zpřesnit členění poruch autistického spektra ve vyhlášce č. 388/2011 Sb., o provedení některých ustanovení zákona o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením, ve znění pozdějších předpisů*: je připravena právní úprava, jejíž účinnost je navrhována k 1. březnu 2020. K úkolu *Nepodmiňovat nárok na přiznání příspěvku na zvláštní pomůcku poskytovaného na pořízení motorového vozidla přítomností a škálou mentálního postižení*: předmětná právní úprava bude předložena v dubnu 2020. Další nesplněné úkoly v gesci MPSV souvisejí s novelou zákona o sociálních službách nebo jeho prováděcí vyhlášky.

Usnesení:

Vládní výbor pro osoby se zdravotním postižením

ž á d á Ministerstvo práce a sociálních věcí, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy a Ministerstvo zdravotnictví, aby

I. urychleně splnily ty úkoly, které měly být splněny do 30. června 2019,

II. postupovaly v plnění úkolů, které mají být splněny do 31. prosince 2019, tak aby byl tento termín dodržen.

Usnesení bylo přijato 20 přítomnými členy a členkami VVOZP.

3. Výsledky dotačního řízení programu Podpora veřejně prospěšných aktivit spolků zdravotně postižených pro rok 2019

K tomuto bodu podala informaci Petra Valešková.

Dotační program Podpora veřejně prospěšných aktivit spolků zdravotně postižených byl pro rok 2019 vyhlášen v souladu se Směrnicí vedoucího Úřadu vlády České republiky č. 8/2018 o poskytování neinvestičních dotací k financování programů v oblasti lidských práv. Žadatelé podávali žádosti elektronicky prostřednictvím webové aplikace dostupné na <https://dotace-lidskaprava.vlada.cz/>.

Cílem poskytnutí dotace v tomto dotačním programu je zvýšit zapojení osob se zdravotním postižením do života společnosti, podporovat jejich sebeobhájkovství, přispívat k osvětě o problematice zdravotního postižení ve společnosti a využívat zkušenosti a dobrou praxi

ze zahraničí v uvedených oblastech. V rámci programu lze podpořit následující aktivity: mezinárodní spolupráce; účast na realizaci veřejných politik, které se týkají lidí se zdravotním postižením, a sledování jejich naplňování; vzdělávací a informační činnost v oblasti vyrovnávání příležitostí pro lidi se zdravotním postižením; organizačně administrativní servis v rámci svépomocných aktivit spolků lidí se zdravotním postižením. Každý spolek mohl podat jednu žádost pro všechny výše uvedené aktivity.

K datu uzávěrky 19. října 2018 bylo prostřednictvím webové aplikace přijato 58 žádostí s celkovým požadavkem 36.750.188 Kč. V rozpočtové kapitole Úřadu vlády ČR byla pro tento dotační program na rok 2019 vyčleněna částka 22.500.000 Kč.

Byla provedena kontrola splnění formálních a obsahových náležitostí přijatých žádostí. Následně byly žádosti postoupeny hodnotitelům. Výsledky hodnocení byly zpracovány do tabulky, která sloužila jako podklad při zasedání hodnotitelské komise.

Zasedání hodnotitelské komise se konalo 8. a 10. ledna 2019. Komise měla celkem 10 členů a je jmenována dle čl. 8 Statutu VVOZP. Členy komise jsou zástupci Úřadu vlády ČR, relevantních rezortů, samosprávy, akademické obce a neziskového sektoru. Celkem bylo navrženo k podpoře 39 žádostí v celkové výši 23.427.462 Kč. Vzhledem k tomu, že v rozpočtu Úřadu vlády ČR bylo k dispozici na tento program celkem 22.500.000 Kč, bylo nakonec podpořeno 37 projektů.

S ohledem na to, že nebylo možné spolky podpořit v plné výši, došlo u většiny žádostí ke krácení jejich požadavků. Následně byly požádány o úpravu rozpočtů dle návrhu a doporučení Komise.

Naprostá většina dotací byla vyplacena na konci června, zbytek na začátku července.

Rozprava:

Jiří Vencl: V minulých letech jsem prostřednictvím Asociace poraden pro osoby se zdravotním postižením podával žádost do tohoto dotačního programu. Každý rok je dotační řízení složitější, administrativní náročnost je tak vysoká, že se již podání žádosti nevyplatí. Tato náročnost jde proti duchu podpory spolků. V předchozích letech byl v rámci krácení určitý prostor pro žadatele, kteří si mohli rozvrhnout, jaké položky pokrátit. V loňském roce organizace však obdržely přesně vyčíslené položky a aktivity, které nemohou realizovat. Některým organizacím tak byly pokráčeny klíčové aktivity, zůstal balast, který není nutné realizovat.

Petra Valešková: Tyto změny souvisí především s tím, že nově je dotační řízení realizováno jako správní řízení, což s sebou přineslo vyšší nároky na celý proces.

Bod byl určen pro informaci.

4. Informace o provedené analýze financování sociálních služeb a přípravě novely zákona o sociálních službách

S bodem seznámila členy a členky VVOZP Jana Hanzlíková.

Analýza je rozsáhlá, mapuje komplexní náklady za období od roku 2013. Byla zpracována k 31. srpnu 2019, poté byla předložena vládě a z rozhodnutí předsedy vlády byla následně postoupena do meziresortního připomínkového řízení. Uplatněno bylo velké množství připomínek, které budou vypořádány do konce listopadu. Následně bude možné o výsledcích analýzy informovat.

Novela zákona o sociálních službách bude předložena v prosinci 2019, účinnost novely je

navržena od 1. ledna 2021. Aktuálně probíhá finalizace paragrafového znění a jednání zastřešujících skupin, které se věnují oblastem plánování a financování sociálních služeb. Novela je velmi rozsáhlá, týká se financování, plánování, typologie, registrace, kvality, sociální práce a vzdělávání. Znění novely reaguje na podněty z terénu. Typologie sociálních služeb bude zjednodušena tak, aby nedocházelo k překryvu činností. Sloučeny budou týdenní stacionář, domov se zvláštním režimem, domov pro osoby se zdravotním postižením a domov seniorů. Spojuje se asistenční a pečovatelská služba a odlehčovací péče v terénní a ambulantní formě, dále denní stacionář a centrum denních služeb. Tím dojde ke zjednodušení administrativy pro poskytovatele, kdy nebudou muset každou službu registrovat zvlášť. Dochází ke vzniku nových sociálních služeb, např. se jedná o sociální péči v hospicích.

U řady sociálních služeb se rozšiřuje základní činnost, např. u služeb prevence o zprostředkování potravinové a materiální pomoci. Pečující osoby se stávají cílovou skupinou sociálních služeb. V rámci registrace služeb se počítá s větší samostatností poskytovatelů a tím se snížením administrativní zátěže. Budou nastaveny personální a materiálně-technické standardy, a to v minimální a optimální verzi. Do registračních kontrol se přesouvají číselné údaje (např. personální údaje). Standardy se snižují z 15 na 5. 48 kritérií standardů se snižuje na 22. Je navrhována možnost okamžitého zrušení poskytování sociální služby, pokud dochází k ohrožení života a zdraví klientů. Pokud se nejedná o závažné ohrožení, je navrhována možnost uvalení nucené správy.

V rámci financování a plánování sociálních služeb je zásadní změnou zánik současné podoby dotačního řízení a směrných čísel. Financování bude probíhat prostřednictvím normativů. Garantovanou síť sociálních služeb bude nastavovat MPSV. Z tohoto důvodu se proces financování sociálních služeb přenesse do přenesené působnosti státní správy. Samospráva bude zodpovědná za sestavení rozvojové sítě sociálních služeb, která bude financována z rozpočtu krajských úřadů.

Rozprava:

Václav Krása: Diskuse k tomuto tématu bude možná, až bude k dispozici paragrafové znění. Například sloučení pečovatelské a asistenční služby ještě není zcela dohodnuto.

Jiří Morávek: Pokud budou sociální služby financovány přímo MPSV, tak kraje nebudou chtít za síť sociálních služeb nést zodpovědnost.

Helena Válková: Panují pochybnosti, zda budou dodrženy uvedené termíny.

Bod byl určen pro informaci.

5. Informace o realizaci monitorování Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením veřejnou ochránkyní práv

S úvodním slovem k tomuto bodu vystoupila Anna Šabatová.

Veřejná ochránkyně práv druhým rokem plní roli monitorovacího orgánu práv lidí s postižením. Byl ustanoven poradní orgán, který se schází 4x ročně, jeho členy jsou lidé s postižením. Dále se 2x do roka koná setkání s organizacemi, které projeví zájem o spolupráci. Fungují také pracovní skupiny k ad hoc problémům, např. k psychosociálnímu postižení. Dále se kancelář veřejné ochránkyně práv zaměřuje na výzkumy, jako jsou dostupnost sociálních služeb pro rodiny s dětmi s PAS, dostupnost pracovní rehabilitace, dostupnost železniční dopravy. Probíhalo také šetření,

jak je realizováno volební právo v pobytových zařízeních sociálních služeb. K 30. červnu 2019 byla vydána první souhrnná zpráva o naplňování Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením (dále jen „Úmluva“) za rok 2018. Uskutečnila se konference k 10 letům přijetí Úmluvy. Aktuálně je Poslaneckou sněmovnou Parlamentu ČR projednávána ratifikace Opčního protokolu Úmluvy. Ratifikace tohoto dokumentu posílí práva lidí s postižením, kteří se budou moci obrátit se svými stížnostmi k Výboru OSN pro práva osob se zdravotním postižením.

Rozprava:

Helena Válková: Veřejná ochránkyně práv se ujala této kompetence velmi dobře. Realizaci monitorování Úmluvy sleduje i Petiční výbor Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR. Ratifikace Opčního protokolu Úmluvy čeká na zařazení na program jednání Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR, k čemuž by mělo dojít nejpozději v prvním čtvrtletí příštího roku. Helena Válková dále uvedla, že schválení tohoto dokumentu považuje za jednu ze svých priorit.

Pavel Ptáčník: Je pozitivní, že monitorovací orgán začal plnit své úkoly. S některými obecnými tvrzeními uvedenými ve zprávě není možné se ztotožnit, neboť navozují dojem, že se v minulých letech v oblasti práv lidí se zdravotním postižením nic nerealizovalo. V řadě oblastí došlo k velkým změnám, ať už se jedná o přístupnost budov, dopravy nebo vzdělávání.

Václav Polášek: Například i SONS přispěla k tomu, že se prostředí změnilo. Za dobu 30 let došlo k řadě změn. Proč kancelář veřejné ochránkyně práv zavádí pojem „lidé s postižením“? Proč je vynecháván pojem „zdravotní“?

Anna Šabatová: Záměrem nebyl takový výklad zmiňovaných pasáží. Dále Anna Šabatová uvedla, že si váží lidí, kteří se zasloužili o posun v této oblasti. Používání pojmu „postižení“ vychází z myšlenky Úmluvy prosazovat model sociální a nikoli zdravotní.

Bod byl určen pro informaci.

6. Metodika Easy-to-read

S bodem seznámil členy a členky VVOZP David Sláma.

MV zpracovalo nástroj pro pomoc při tvorbě srozumitelných textů pro lidi se zdravotním postižením. Tyto principy přispějí k větší srozumitelnosti i pro cizince nebo seniory. Tento úkol je stanoven Národním plánem podpory rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením na období 2015–2020. Pisatel by měl mít zájem, aby agendy veřejné správy byly srozumitelné všem občanům.

První část metodiky se týká zpracování srozumitelných úředních textů. Tato pasáž je určena pro účely seznámení se s vyřízením základních agend veřejné správy pro všechny občany.

Druhá část metodiky popisuje zjednodušený text, který je určen užší skupině lidí. Na pravidla Easy-to-read je třeba brát ohled už na začátku tvorby textu. Je třeba používat jednoduchá a známá slova a jednoduché větné konstrukce. Ke zjednodušení a srozumitelnosti textu přispívají konkrétní příklady, grafické prvky, obrázky a piktogramy. Potřebné je i dělení textu do kratších odstavců a důležité informace uvádět v samostatném odstavci. Je třeba psát pozitivně a využívat aktivní formu, nikoli trpný rod. Důležité je také využívání psaní v odrážkách.

MV zpracovalo kromě metodiky také návodný leták pro zpracovatele textů. Jako příklad zjednodušených textů slouží letáky týkající se voleb. Vedle ústředních orgánů státní správy, mohou tuto metodiku využívat i další orgány veřejné správy. Samospráva metodiku může také

využívat, ale prioritně by měla pracovat s dokumenty, které zpracovaly pro jednotlivé agendy příslušná ministerstva. Podklady včetně příkladů jsou dostupné na internetových stránkách [Kvalita ve veřejné správě](#). MV připraví pilotní školení pro práci s touto metodikou.

Rozprava:

Ivana Ambrosová: Podělovala za přestavení metodiky, zástupci Společnosti po podporu lidí s mentálním postižením v ČR spolupracovali na její tvorbě a výsledek dopadl velmi dobře. Dále navrhla rozšířit usnesení tak, aby bylo zajištěno využívání metodiky. VVOZP by měl požádat MV o zajištění implementace metodiky prostřednictvím zřízení pracovní skupiny, která by stanovila cíle, postup prací a měřitelné indikátory. Členkami a členy této skupiny by měli být i zástupci Společnosti po podporu lidí s mentálním postižením v ČR.

Anna Šabatová: MV patří díky za vypracování metodiky, je třeba se této oblasti začít věnovat. Kancelář veřejné ochránkyně práv zahájila před 6 lety projekt týkající se psaní srozumitelným jazykem, zaměstnanci procházejí školením. Došlo ke změně struktury zpráv a je snaha o jejich srozumitelnost. Začalo se také s převáděním některých dokumentů do zjednodušeného jazyka.

Helena Válková: Senioři a seniorky někdy pociťují stigmatizačně, že jsou považováni za lidi vyžadující zvláštní přístup. U řady seniorů a seniorek to totiž neplatí. Je třeba zvážit, jaká je definice osoby vyžadující zvláštní přístup.

Simona Bíla Srníková: Implementace této metodiky je jedním z úkolů nového Národního plánu podpory rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením, v rámci kterého bude konkrétní řešení navrženo. Doporučila ponechat původní znění návrhu usnesení.

Usnesení:

Vládní výbor pro osoby se zdravotním postižením

I. d o p o r u č u j e všem ministerstvům a dalším orgánům veřejné správy se seznámit s Metodickým postupem pro tvorbu srozumitelných sdělení ve veřejné správě a pro tvorbu zjednodušených textů pro osoby vyžadující zvláštní přístup (dále jen „Metodický postup“) a tuto metodiku v praxi využívat;

II. ž á d á Ministerstvo vnitra o implementaci Metodického postupu, a to prostřednictvím pracovní skupiny.

Usnesení bylo přijato 21 přítomnými členy a členkami VVOZP, 2 se hlasování zdrželi.

7. Úhrada zdravotnických prostředků

Tento bod představil Václav Krása.

Do 31. července 2019 byly prostředky, jako je např. o vozík do sprchy, sedačka do vany, WC vozík, hrazeny z veřejného zdravotního pojištění. Aktuálně si tyto prostředky hradí občané sami, není na ně přispíváno žádnou formou. Tyto prostředky slouží lidem s těžkým zdravotním postižením. V nemocnicích jsou tyto prostředky běžně používány. Ke změně došlo proto, že MZ tvrdí, že se jedná o pomůcky a nikoli zdravotnické prostředky, a měly by proto být hrazeny z prostředků MPSV. V rámci novely zákona o veřejném zdravotním pojištění byly tyto prostředky vyjmuty ze seznamu zdravotnických prostředků.

Rozprava:

Andrej Babiš: Proč bylo zrušeno hrazení těchto prostředků ze zdravotního pojištění?

Roman Prymula a Pavlína Žilová: Tyto produkty nejsou zdravotnické prostředky.

Jakub Král: Změnila se legislativa EU, která zavedla přísnou regulaci zdravotnických prostředků. Pokud by byly tyto produkty znovu hrazeny prostřednictvím zdravotního pojištění, jejich cena by byla několika násobně vyšší, a to z důvodu nutnosti zajištění potřebných certifikátů. Do této doby nebyli dodavatelé těchto výrobků schopni splnit požadavky ani stávající legislativy. Pokud by tedy bylo možné tyto produkty hradit ze zdravotního pojištění ve stejném režimu jako dříve, produkty by neměly potřebnou certifikaci, nebyly by registrovány jako zdravotnické prostředky a hrazeny by tak v konečném důsledku nebyly. MZ přehodnotilo svoje stanovisko o tom, zda tyto produkty mohou splnit definici zdravotnického prostředku. Stanovisko pana ministra je takové, že pokud tyto produkty splní požadavky legislativy EU a dodavatelé uzavřou dohodu se zdravotními pojišťovnami, mohou být i v rámci stávající legislativy hrazeny v plné výši. Protože dokumentace k těmto prostředkům nebyla stále předložena v odpovídající kvalitě, bylo MZ otevřeno diskusi s MPSV o možném hrazení těchto produktů z jejich rozpočtu.

Václav Krása: Firmy doložily doklady, že tyto prostředky jsou zdravotnickými prostředky. NRZP se dohodla s ministrem zdravotnictví, aby sdělil zdravotním pojišťovnám, aby hradily tyto prostředky, pokud se dohodnou s jejich distributory na sdílení rizik. Závisí to nyní tedy na dohodě zdravotních pojišťoven a distributorů. Tyto prostředky nemohou hradit sami lidé, kteří mají velmi těžké zdravotní postižení. Přiznání příspěvku na pomůcky v rámci resortu MPSV trvá až rok. Lidé po zákroku potřebují tyto prostředky rychle.

Jakub Král: Stále přetrvává pochybnost, že dodavatelé splní aktuální podmínky dané legislativou EU, sami dodavatelé uvedli, že se splněním podmínek mají problém. Produkty významně podraží, protože administrativně bude náročnější je zařadit do seznamu hrazených zdravotnických prostředků. Problém je však nyní vyřešený, produkty bude možné hradit ze 100 %.

Václav Krása: Je zajištěno hrazení těchto prostředků na krátkou dobu, je však třeba vyřešit, jak budou tyto prostředky hrazeny do budoucna.

Jiří Beneš: Nyní jsou prostředky hrazeny jako neklasifikované zdravotnické prostředky. Odpor k hrazení z kapitoly MPSV je nepochopitelný. Tento problém stačilo řešit na internější úrovni, než je jednání VVOZP.

Jana Hanzlíková: MZ s MPSV na toto téma nekomunikovalo. MPSV nevyslovalo souhlas s hrazením těchto produktů ze své kapitoly. Řízení o přiznání příspěvku na pořízení zvláštní pomůcky je správní řízení, které má jasně stanovené lhůty.

Jakub Král: Financování je vyřešeno do května 2020. Pokud dodavatelé budou mít dokumentaci v pořádku, budou moci být tyto produkty hrazeny ve stejném modelu i nadále. Aktuálně stanovuje zákon možnost, jak tyto prostředky hradit, a to s tou podmínkou, že dodavatelé těchto prostředků uzavřou dohodu o sdílení rizik se zdravotními pojišťovnami.

Jiří Beneš: Žádná Odborné lékařské společnosti nesouhlasí s tím, že se jedná o zdravotnické prostředky.

Pavel Ptáčník: V rámci systému příspěvku z kapitoly MPSV je 10% spoluúčast, zdravotnické prostředky jsou poskytovány zdarma.

Jakub Král: MZ úhradu těchto prostředků zajistilo, nyní již může situaci pouze monitorovat. Nyní záleží, zda distributoři splní podmínky a jak dopadnou dohody se zdravotními pojišťovnami.

Usnesení:

Vládní výbor pro osoby se zdravotním postižením ž á d á

I. Ministerstvo zdravotnictví, aby zajistilo financování zdravotnických prostředků tzv. bílého programu z veřejného zdravotního pojištění do doby, než bude nalezen jiný mechanismus úhrady těchto prostředků,

II. Ministerstvo zdravotnictví a Ministerstvo práce a sociálních věcí, aby společně hledaly cestu, jak zajistit financování prostředků, které jsou na pomezí zdravotnických prostředků hrazených z veřejného zdravotního pojištění a kompenzačních pomůcek hrazených ze sociálních dávek.

Usnesení bylo přijato 21 přítomnými členy a členkami VVOZP, 1 se zdržel.

8. Zvýšení příspěvku na péči

Informaci k tomuto bodu podala Andrea Brzobohatá.

Je třeba posílit postavení lidí se zdravotním postižením. Ministryně financí uvedla, že volné finanční prostředky by mohly být k dispozici v rozpočtu na rok 2022.

Prvním problémem je, že došlo ke schválení navýšení příspěvku na péči ve 3. a 4. stupni pouze v případě domácí péče. Pokud člověk potřebuje náročnější péči a rodina už není schopna péči zajistit, dojde v případě jeho umístění do pobytového zařízení ke snížení tohoto příspěvku o několik tisíc Kč. Rodiny pak na pobytové služby sociálních služeb doplácí.

Druhým problémem je rozdělení příspěvku na péči pouze na 4 stupně, mělo by jich být více. Rozdíl mezi příspěvkem ve 2. a 3. stupni přes 8.000 Kč je velmi vysoký.

Rozprava:

Jana Hanzlíková: Vzhledem k tomu, že MPSV připravuje systémovou změnu nepojistného systému, a to i příspěvku na péči, vyjadřuje MPSV k tomuto návrhu nesouhlasné stanovisko.

Václav Krása: Zvýšení příspěvku ve 3. a 4. stupni u lidí v ústavní péči je třeba. Pobytová zařízení sociálních služeb mají problémy s financováním. Pokud se ale zvýší příspěvky, často dochází ke snížení dotací pro tyto poskytovatele sociálních služeb. Valorizace příspěvku je politické rozhodnutí, NRZP s ním souhlasí. Podklad k tomuto bodu, který byl dodán před jednáním VVOZP, vystupuje proti péči v rodinách, není kvalitně zpracován a stanoviska v něm uvedená jsou mylná.

Pavel Ptáčník: Hovořit o zvyšování příspěvku na péči v roce 2022 je předčasné, mezitím může dojít k velkým změnám. Podpora rodin a zajištění péče v rodinách by měla být prioritou, protože je to humánnější a i pro stát ekonomicky výhodnější.

Andrea Brzobohatá: Rozpočet na rok 2022 bude připravován ještě za současného politického vedení.

Jiří Morávek: V podkladovém materiálu jsou uvedeny nepravdy a nepřesné údaje týkající se domácí péče, která je v dokumentu zpochybňována. Příspěvek na péči by se však zvýšit měl.

Jiří Venc: Jsme svědky toho, že se zpochybňuje péče v rodinách. Například v rozhlasovém pořadu Rádía Plus padlo tvrzení, že péče v pobytových zařízeních je výrazně levnější než péče v rodině. Měla by existovat kvalitní studie, která tyto názory jednoznačně vyvrátí.

Jana Hanzlíková: V současné legislativě je kladen důraz na péči v rodinách. Pobytová služba by měla být využita až tehdy, kdy nestačí jiné možnosti péče.

Marie Bílková: Za MF nemohu tuto usnesení podpořit, jedná se o zásadní změnu financování.

Usnesení:

Vládní výbor pro osoby se zdravotním postižením ž á d á Ministerstvo práce a sociálních věcí o vypracování a přeložení novely zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, která bude obsahovat změny popsané v předkládací zprávě, s účinností od 1. ledna 2022.

Usnesení nebylo přijato. Pro hlasovalo 6 přítomných členů a členek VVOZP, proti hlasovali 3 členové a členky VVOZP, 12 se zdrželo.

9. Program grantové podpory Ministerstva zdravotnictví

S tímto bodem členy a členky VVOZP seznámila Ivana Ambrosová.

Do letošního roku existovaly dva dotační programy, a to Program grantové podpory a Program vyrovnání příležitostí pro občany se zdravotním postižením, pro příští rok je plánováno jejich sloučení na Program vyrovnání příležitostí pro občany se zdravotním postižením. Některé priority Programu grantové podpory jsou zachovány, některé se v návrhu nevyskytují. Došlo k výraznému snížení finančních prostředků na tento program.

Původní program podporoval rehabilitační pobyty, rehabilitační činnost, vzdělávací činnost. Pro členy Společnosti pro podporu lidí s mentálním postižením v ČR, kterých je cca 2.000, je to jediná možnost, jak navázat sociální kontakt, jak se dostat k rehabilitačním službám, jednalo se i o podpůrnou činnost pro pečující rodiče, pro které nejsou dostupné sociální služby. 80 % nákladů si tato organizace hradí sama prostřednictvím dobrovolnické činnosti, stát hradí pouze 20 %.

Tři organizace uvedené v předkládací zprávě, které sdružují 7.000 členů, byly dohromady podpořeny v roce 2009 částkou 16 mil. Kč, v roce 2019 8 mil. Kč. V příštím roce lze při zohlednění změn v programu počítat s poloviční částkou. To je již pod hranicí, která je potřebná k fungování těchto spolků.

Rozprava:

Roman Prymula: V roce 2009 byly částky vyhrazené na uvedený dotační program výrazně vyšší. Časem došlo k redukci různých dotačních programů a omezení jejich financí. Aktuálně MZ spravuje 4 dotační programy, na které je vyčleněno 81 mil. Kč. Naprostá většina priorit zůstala v novém sloučeném dotačním programu zachována. Explicitně není vyjádřen organizační administrativní servis, náklady ale budou uznávány. Na rok 2018 bylo na Program grantové podpory alokováno 43 mil. Kč, požadavky byly ve výši cca 55 mil. Kč. Na rok 2019 byly požadavky v rámci Programu grantové podpory 62 mil. Kč, alokováno bylo 33 mil. Kč. Na oba dotační programy bylo alokováno v roce 2019 42 mil. Kč. Nyní je připraveno zhruba 40 mil. Kč. Jedná se tedy o pokles pouze 5 %. MZ chce podporovat především neziskové organizace, a proto přímo řízené organizace nebudou moci v rámci nového dotačního programu žádat. Bylo tedy vyřazeno cca 20 % žadatelů. Finanční prostředky pro zbývající žadatele budou proto vyšší. Částka 60 mil. Kč požadovaná v návrhu usnesení je nerealizovatelná s ohledem na vyčlenění 81 mil. Kč na všechny dotační programy MZ.

Václav Krása: Na MZ dochází především u dotačních programů zaměřených na rekondiční pobyty každý rok k poklesu. Je třeba zohlednit inflaci, která se projevuje v nákladech. Tyto dotační programy jsou velmi potřebné.

Marie Bílková: Za rozdělní částek mezi dotační tituly je zodpovědný poskytovatel dotace.

Usnesení:

Vládní výbor pro osoby se zdravotním postižením žádá Ministerstvo zdravotnictví, aby zachovalo podporované priority a aktivity původního dotačního programu Program grantové podpory v rámci aktuálního sloučeného dotačního programu Program vyrovnání příležitostí pro občany se zdravotním postižením, s vyčleněnými finančními prostředky min. ve výši 60 mil. Kč na rok.

Usnesení bylo přijato 9 přítomnými členy a členkami VVOZP, proti hlasovali 2 členové a členky VVOZP, 5 se zdrželo.

10. Výběrové šetření o počtu a struktuře osob se zdravotním postižením v roce 2018

Tento bod představila Helena Chodounská.

Výběrové šetření s tímto zaměřením proběhlo již v roce 2007 a 2013. V loňském roce Český statistický úřad použil jinou metodu, kdy školení tazatelé vedli strukturované rozhovory s lidmi se zdravotním postižením v domácnostech. Ochota lékařů, kteří byli respondenty v předchozích šetřeních, ke spolupráci nebyla příliš vysoká. Od lékařů také nebylo možné zjistit některé informace. Vlivem nové metody nejsou data srovnatelná s daty z předchozích šetření. Šetření také nezahrnuje lidi, kteří nežijí v soukromých domácnostech. Týká se lidí ve věku nad 15 let, protože dětí se zdravotním postižením není v populaci tak vysoký počet, aby se podařilo zajistit reprezentativní vzorek.

Pro potřeby tohoto šetření je osobou se zdravotním postižením člověk, který uvedl, že je kvůli zdravotním problémům nejméně po dobu posledních 12 měsíců omezen v činnostech, které lidé obvykle vykonávají, nebo to byli lidé s přiznaným invalidním důchodem, příspěvkem na péči, příspěvkem na mobilitu nebo průkazem osoby se zdravotním postižením.

V ČR v roce 2018 žilo 1.152 tis. osob se zdravotním postižením, což odpovídá 13 % obyvatel. 56 % těchto lidí byl přiznán nějaký z výše zmíněných příspěvků, invalidní důchod či průkaz. Více než polovina z nich jsou lidé starší 65 let. U věkové skupiny do 44 let představují lidé se zdravotním postižením méně než 5 %.

Dvě třetiny osob se zdravotním postižením mají základní vzdělání nebo střední vzdělání bez maturity, a to i v nižších věkových skupinách. V produktivním věku (20–64 let) pracuje 40 % lidí se zdravotním postižením, 47 % jsou invalidní důchodci.

Zdravotní postižení se nejčastěji, u 830 tisíc lidí, projevuje v pohybové oblasti, následují lidé s postižením v oblasti vnitřních orgánů a kůže.

Kompenzační pomůcky používá 54 % osob se zdravotním postižením. 30 % lidí, kteří pomůcky využívají, by potřebovalo pomůcku další nebo jinou. Podobně také pomoc druhé osoby využívá 52 % lidí se zdravotním postižením, drtivě většině z nich pomáhá rodinný příslušník. Pro 15 % z nich není poskytována pomoc dostatečná a pomoci by potřebovali více. Pomoc chybí navíc 5 % z těch, kterým se zatím žádné nedostává. Celkově tak pomoc chybí 117 tisícům (10 %) lidí se zdravotním postižením.

Nejčastěji mají lidé se zdravotním postižením potíže s vykonáváním běžných domácích prací. Alespoň jednu ze základních činností bez pomoci jiné osoby není schopno provádět 22 % lidí se zdravotním postižením. Nejvýznamněji jsou dále tyto lidé omezeni v možnosti věnovat se svým zálibám a především u mladších lidí najít a udržet si zaměstnání.

Publikace s výsledky šetření bude vydána na konci listopadu.

Rozprava:

Ivana Ambrosová: Došlo ke spojení skupiny lidí s mentálním postižením a s duševními onemocněními. Je třeba toto sloučení zdůraznit, aby při interpretaci výsledků byla tato skutečnost brána v potaz.

Helena Chodounská: Tazatelé i lidé sami mají problém u některých diagnóz rozlišit, zda se jedná o mentální postižení nebo duševní onemocnění.

Václav Polášek: Je možné získat informace o lidech se zrakovým postižením?

Helena Chodounská: Separátní údaje budou k dispozici.

Bod byl určen pro informaci.

11. Různé

V tomto bodu vystoupila Marta Pečeňová s tématem sloučení NÚV a NIDV.

Plánované sloučení těchto organizací se týká všech dětí se speciálními vzdělávacími potřebami. Jsou ohroženy základní agendy ve vzdělávací politice. Dojde k nárůstu finančních prostředků, destabilizaci v procesu úpravy kurikula s ohledem na snížení počtu odborných pracovníků. V navrhovaném počtu odborných pracovníků není možné vykonávat přidělené agendy.

Jaroslav Faltýn: V podkladovém materiálu je uvedena řada nepravd. V čem popsaná rizika přesně spočívají? Jaké kutikulární specializace budou chybět, které by ohrozily plnění programového prohlášení vlády nebo revizi rámcových vzdělávacích programů? Personální zajištění hlavního poslání nové organizace, což je tvorba kurikula, je předpokládáno. Jaké činnosti budou destabilizovány?

Václav Krása: Jedná se o rozsáhlý podkladový materiál, který byl předložen až na jednání VVOZP. Není proto o něm možné nyní hlasovat. Navrhuji tento bod projednat na příštím jednání VVOZP.

Marta Pečeňová: Podklady byly dodány na poslední chvíli, protože MŠMT do nedávna tvrdilo, že ke sloučení nedojde. Podklady proto nebyly dříve k dispozici. Jaroslav Faltýn v rámci projednávání druhého bodu uvedl, že NÚV nedodržel termíny. Odborných pracovníků na tuto agendu bylo 21 a bylo opakovaně žádáno o jejich navýšení, protože tento počet na vykonávání všech úkolů nestačil. Nyní je na tuto agendu navrhováno 7 pracovníků.

Na závěr Petra Valešková pozvala přítomné na Slavnostní večer k Mezinárodnímu dni lidí se zdravotním postižením, který se koná 6. prosince v Lichtenštejnském paláci na Kampě.

V Praze dne 06.11.2019

Zapsala: Petra Valešková
tajemnice VVOZP

Za správnost: Pavel Ptáčník v. r.
vedoucí sekretariátu a člen VVOZP

Schválil: Václav Krása v. r.
místopředseda VVOZP